

Landbrugspakken er et tilbageskridt

REGERINGEN VIL MED Fødevarer- og landbrugspakken fuldføre det meste af den 16-punktsplan, som blå blok fremlagde i november 2014. Hensigten er: "at natur og miljø skal gives videre til de kommende generationer i god stand, men at det er en forudsætning herfor, at der skabes vækst, job og velfærd" (regeringsgrundlaget).

I vores projekt 'Fremtidens Landbrug' tager vi udgangspunkt i det modsatte, nemlig at bæredygtig udvikling aldrig må underlægges økonomisk vækst, men i stedet bør være en forudsætning. I projektet peger vi på adskillige muligheder for at forene de to, så en bedre økonomi går hånd i hånd med et hensyn til miljø, klima og natur. Den nye landbrugspakke er mere af samme gamle skuffe, hvor regeringen vil udvide med større mængder af konventionelt opdrættede svin, kvæg og kyllinger, hvilket næppe er den rette medicin for at skabe vækst og jobs i landbruget.

RÆKKEFØLGEN ER ALTAFGØRENDE

Ifølge Natur- og Landbrugskommissionen (NLK) skal reguleringen af landbrugets næringsstoffer fokusere

på de landområder, hvor behovet er størst. Det vil typisk være marker, som har svært ved at fastholde næringsstofferne og udleder til sårbare søer, fjorde og marine områder. Det Økologiske Råd bakker helt op om målrettet regulering. Den kan give plads til at lempe miljøreguleringen for de robuste jorde, der kan klare det, og skåne de sårbare. Men her er rækkefølgen altafgørende: "Det er en klar forudsætning for den nye model for kvælstofregulering, at EU-målsætninger for vandmiljøets tilstand opfyldes, og at eksisterende regulering ikke afvikles, før ny regulering er udviklet og klar til implementering" (NLK-rapporten s. 41).

LANDBRUGSPAKKEN FØRER TIL MERE FORURENING

Der har i årevis været strid om den såkaldte baseline – dvs. hvad den nuværende udledning er, og hvorledes den ændres over tid som følge af andre forhold, f.eks. inddragelse af land til byudvikling eller effekten af reduktion af ammoniakudledning fra stalde. Regeringen har fået DCE ved Aarhus Universitet til at revurdere baseline, og samtidig har det tværministerielle Kvælstofudvalg

korrigeret indsatsbehovet bl.a. ved at opdatere den såkaldte NLES-model, som anvendes til f.eks. beregning af virkemidlers effekt. Modellen regner derfor nu med en betydeligt lavere udvaskning fra rodzonen end hidtil. Resultatet er en baselineeffekt, som stiger fra 2.467 tons N i 2016 til 5.551 tons i 2021. Med andre ord: Udledningen, som i 2015 var på ca. 57.000 tons N, vil som følge af tidligere regulering og andre forhold reduceres til godt 51.000 tons N i 2021 (se orange kurve i figur 2) – allerede inden vi tager fat på landbrugspakken. Ifølge Miljø- og Fødevarerministeriet er disse korrektioner i høj grad politiske valg – dog baseret på solidt fagligt og juridisk grundlag.

Så kommer landbrugspakken, og her vil regeringen lempe reguleringen allerede fra 2016: Randzoner fjernes, og kvælstofnormerne udfases i 2016 og 2017, så landbruget kan gødske op til økonomisk optimum. Regeringen vil tillade flere svin pr. hektar, og §3-områderne med naturværdi kan fremover både gødes og sprøjtes. Til at kompensere for dette iværksættes fra 2016 nye kollektive indsats-

FIG. 1 KVÆLSTOFFEKT AF LANDBRUGSPAKKEN

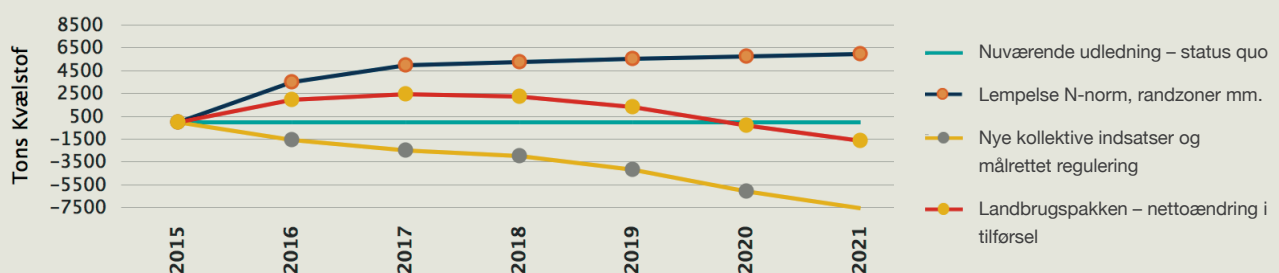
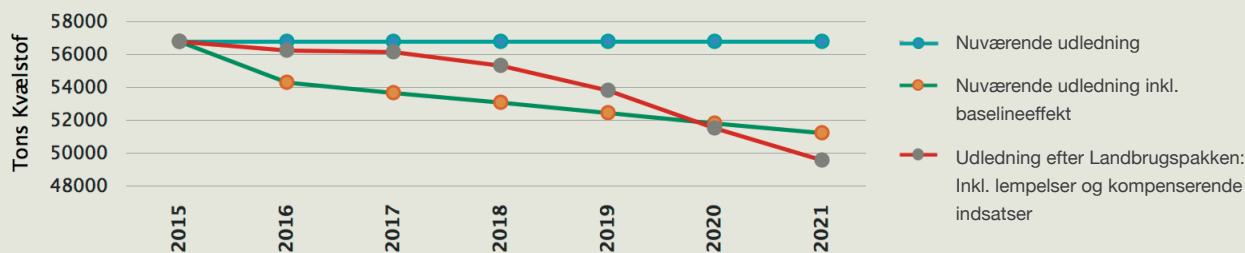

FIG. 2 KVÆLSTOFUDLEDNING EFTER LANDBRUGSPAKKEN

mens den målrettede regulering først indføres i årene 2019-21. Som figur 1 viser, betyder det, at landbrugspakken vil føre til en merudledning på op til 2.500 tons N i årene fra 2016 til 2019. Først i 2020 kommer den nye regulering for første gang på niveau med lempelserne, så der i 2021 kommer en forbedring i forhold til status quo.

REGERINGEN FORTÆLLER EN ANDEN HISTORIE

Sådan lyder fortællingen imidlertid ikke fra Miljø- og Fødevarerministeriet. Regeringen indregner den nye baselineeffekt på linje med tiltagene i landbrugspakken. På den måde sammenligner regeringen den endelige udledning efter pakken med udledningen i 2015 (den røde linje i forhold til den blå) og skjuler dermed den stigende forurening, som kommer med landbrugspakken. Og regeringen kan dermed lancere pakken som en forbedring allerede fra 2016.

Dette er langtfra et korrekt billede. Den årlige udledning skal sammenholdes med business as usual – altså den nuværende udledning minus den beregnede baselineeffekt (orange kurve). Dermed fremtræder den øgede forurening som forskellen mellem punkterne i den røde kurve og punkterne på den orange kurve – identisk med merudledningen i figur 1.

LANDBRUGSPAKKEN ER I STRID MED NATUR- OG LANDBRUGSKOMMISSIONEN

Fordi regeringen lempet de tidligere regler, før implementeringen af en ny målrettet regulering er i gang, vil vores natur og miljø blive udsat for en øget forurening gennem en årrække.

Landbrugspakken fjerner også randzonerne – det virkemiddel som ellers

må betegnes som det mest målrettede af de eksisterende. Regeringen barberer samtidig midlerne til miljøteknologi gradvist helt væk fra Landdistriktsprogrammet og dropper målsætningen om en fordobling af det økologiske areal.

Så selv om landbrugspakken på sigt introducerer målrettet regulering, så strider en række vigtige punkter i pakken imod Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger.

LANDBRUGSPAKKEN BRYDER EU-DIREKTIVER

Landbrugspakken fører altså til en forringelse af miljøet. Dette er ikke tilladt, hverken i henhold til EU's nitratdirektiv eller vandrammedirektiv.

Samtidig vælger regeringen at udskyde 6.200 tons N, som er den mest omkostningsfyldte del af den målrettede regulering, til 3. vandplanperiode fra 2021 til 2028. En sådan udskydelse kan ifølge direktivet kun ske "under ganske særlige omstændigheder". Vi har meget svært ved at se, hvilke saglige argumenter regeringen har for at begrunde udskydelsen – især da den samtidig aktivt gennemfører tiltag, som øger forureningen af vores miljø og natur.

Det Økologiske Råd har anmodet regeringen om at sikre sig, at EU-Kommissionen vil godkende landbrugspakken. Men endnu uden virkning.

TEGN PÅ LOVSJUSK

Mange forhold medvirker til, at landbrugspakken må betegnes som lovsjusk. For det første blev det nyberegnete faglige grundlag bag landbrugspakken først offentliggjort den 21. januar – en måned efter at Folketinget tog beslutningen. Der har

derfor ikke været en åben faglig debat om det nye grundlag. Det er ikke til at gennemskue, hvilke dele af det nye beregningsgrundlag der er fagligt, og hvilke der er politisk begrundede.

Dernæst er de kollektive kompenserende virkemidler i pakken, som f.eks. vådområder, minivådområder og skovrejsning, frivillige. Al erfaring tyder imidlertid på, at frivillige ordninger har en yderst tvivlsom effekt.

Samtidig har det blå Danmarkskort i bilaget til 'Aftale om Fødevarer- og Landbrugspakke' vakt stor forundring. Det viser angiveligt behovet for målrettet regulering i forskellige områder. Men f.eks. ses, at hele Limfjords-oplandet kan få lempet reguleringen – til trods for at dele af Limfjorden er meget sårbare. I et interview med miljø- og fødevarerminister Eva Kjer Hansen den 22. januar, spørger journalisten fra Landbrugsavisen, om man kan regne med, at kvælstofkravene bliver fordelt sådan i fremtiden. Hun svarer: "Overhovedet ikke. Kortet er udelukkende en illustration af tankegangen i den målrettede regulering Det giver ikke mening at bruge kortet til at se, om ens bedrift ligger i et mørkeblåt område eller ikke. Det kort kommer sandsynligvis til at se helt anderledes ud." Eva Kjer Hansen konkluderer altså, at vi ikke skal regne med det bilag, som politikerne bygger aftalen på.

I vores øjne er pakken forbundet med både lovsjusk og klare brud på EU's vandramme- og nitratdirektiver. Regeringen udskyder vigtige målsætninger uden at give stærke faglige begrundelser og har strikket en pakke sammen, som i en årrække vil ramme vores miljø og natur hårdt.